

STARTO

Oktobro 1968

N-ro 1

AL LA LEGANTOJ

Ĉeĥaj kaj slovakaj esperantistoj, perdinte fine de la jaro 1951 sian regulan gazeton kaj baldaŭ (aŭtune 1952) ankaŭ sian Asocion, kun novaj esperoj bonvenigis la ĉi-jaran politikan printempon en

Ĉeĥoslovakio, kiu promesis esti ekstreme favora ankaŭ por iliaj klopodoj. Ne estas hodiaŭ kulpo de ŝtataj aŭtoritatoj, aŭ simple de ĉeĥoj kaj slovakoj mem, ke tiuj esperoj malkreskis dum la lastatempaj eventoj. Tion certe komprenos ĉiuj niaj amikoj, reciproke observante principon de internacieco kaj neŭtraleco kaj ne misuzante humanisman mision de nia komuna lingvo.

La lastaj okazintaĵoj sole prokrastis la konstituiĝon de la tutŝtata Esperanto-organizaĵo. Oni devos nun paŝon post paŝo en nenaturaj kondiĉoj retrovi manieron, kiel daŭrigi la vojon irotan.

Ni adaptiĝas al provizora organiza formo kaj aperigas paralele kun "Esperantisto Slovaka" periodaĵon por samideanoj en la ĉeĥaj landoj. Per nia gazeto, kiu aperas apud la neregulaj "Informoj de ĈSEK" ni volas precipe unuigi la esperantistaron enlande kaj establi pli vastajn ligojn kun la eksterlanda Esperanto-movado, speciale kun ties reprezenta organo, Universala Esperanto-Asocio.

Nia ĉefa tasko estu serĉi laŭeble plej ĝustan vojo por helpi la kreon de organiza kaj ideologia bazo de nia venonta ekzistado.

La Redakcio

Přípravný výbor ČES

Na mimořádném zasedání ČSEV (česká část) dne 13. 7. t.r. v OÚ v Praze byl ustaven samostatný přípravný výbor Českého esperantského svazu ve složení:

Tomáš Balda, Vladimír Bořánek, Drahomír Kočvara, Jaroslav Mařík, Pavel Sittauer, ing. František Sviták, Josef Vítek, Josef Vondroušek.

Přípravný výbor Českého esperantského svazu předložil 16. října t.r. návrh svých stanov ministerstvu vnitra ke schválení. Pokud jde o svolání ustavujícího sjezdu, bude možno rozhodnout až podle výsledků úředního jednání na MV.

Organizační řád ČES, vypracovaný z pověření předsednictva ČSEV dr. Pumprem, byl po projednání na 2. plénu 18.5. t.r. v Brně znovu projednán na uvedeném mimořádném zasedání ČSEV a schválen v konečném znění.

ESPERANTISTA KLUBO EN PRAHA MEMSTARIGITA ! - La 12-a de aŭgusto 1968 restos memorinda doto por la esperantistoj de nia ĉefurbo. Tiun tagon la Esperantista klubo en Praha estis rekonita de l' urbaj aŭtoritatoj kiel memstara organizaĵo, siavice la unua en la lando. Dum longaj jaroj ĝi funkciis kiel interesrondeto de la Parko de KULTURO KAJ Ripozo de Julius Fučík.

La 27-an de septembro okazis plenkunsido de la Klubo, kiu elektis novan estraron kun D-ro Rudolf Horský kiel prezidanto. La oficiala aprobo de la Esperantista klubo en Praha povas esti konsiderata simptomo por memstariĝo de tutŝtata organizaĵo kiel konsekvenco de la demogratiigo en Ĉeĥoslovakio.

Nova poŝtadreso: Esperantista klubo en Praha, pk 1069, Praha 1

ATENTU ! De la 14-a de oktobro la klubaj kunvenoj ne plu okazas vendrede, sed lunde je la 7-a horo.

---0---0---0---0---0---

"La Esperntisto movado en Ĉeĥoslovaka Socialisma Respubliko – precipe ekde la komenco de la nuna jaro – havas tre favorajn kondiĉojn. La movado en nia lando disvolvis en lastaj jaroj viglan agadon. Inter alie kreskis gravaj sekcioj junulara kaj fervojista, kiuj nombras po mil membroj. Ĉijare ni laboras fervore por la refondo de memstara Esperanto-organizaĵo laŭ federacia principo. Oni preparis statutojn de la landaj Ĉeĥa kaj Slovaka Asocioj, kiuj kuniĝos en la tutŝtata Ĉeĥoslovaka Esperanto-Federacio. Ĝi klopodos fariĝi, espereble jam venontjare, plenrajta membro de UEA."

(Salutparolo de Mikuláš Nevan, reprezentanto de ĈSEK, ĉe la inaŭguro de la 53-a U.K. de Esperanto)

REZOLUCIO

akceptita de la 53-a Universala Kongreso en Madrid

La 53-a Universala Kongreso de Esperanto, kunveninta en Madrid de la 3-a ĝis la 10-a de aŭgusto 1968, aŭdinte prelegon pri la Universala Deklaracio de la Homaj Rajtoj kaj diskutinte en la Unua Ĝenerala Kunveno de la Kongreso Raporton pri la Kulturaj Rajtoj kaj Lingva Diskriminacio.

1. rekomandas al la Landaj Asocioj kaj la Landaj Sekcioj de Fakaj Internaciaj Organizaĵoj apartenantaj al Universala Esperanto-Asocio, instigi siajn Registarojn akcepti, konforme al la respektivaj konstituciaj proceduroj, ĉiujn konvenciojn rilatantajn al la Homaj Rajtoj, por kiuj ili voĉdonis, precipe la Pakton pri Ekonomiaj, Sociaj kaj Kulturaj Rajtoj, la Pakton pri Civitanaj kaj Politikaj Rajtoj kaj la Fakultativan Protokolon al tiu Pakto;

2. konstatas, ke lingva diskriminacio, nome malegala traktado de lingvoj, manifestiĝas kaj sur internacia nivelo (ekz. la laboraj lingvoj en rilato al la oficialaj, la oficialaj rilate al ĉiuj aliaj) kaj en kadroj de diversaj ŝtatoj, precipe koncerne la lingvojn de minoritataj etnaj grupoj, kio en kelkaj kazoj atingas la formojn de kultura genocido. Kiel ĉiu alia diskriminacio, ankaŭ la lingva esprimiĝas ĉefe en du formoj: objektiva (antaŭjuĝoj pri la diskriminaciaj lingvoj kaj pri la kulturaj valoroj kreitaj en ili);

3. esprimas sian konvinkon, ke la lingva problemo en la hodiaŭa mondo, inkluzive la traktatan aspekton de tiu problemo, povas esti efike kaj juste solvita nur per adekvata adopto de la Internacia Lingvo (Esperanto);

4. petas la Centron de Esploro kaj Dokumentado pri la Monda Lingva Problemo (London-Rotterdam) dediĉi apartan atenton al la lingva diskriminacio kaj publikigi dokumentojn, studojn kaj artikolojn pri tiu demando;

5. komisias la Estraron de Universala Esperanto-Asocio vaste diskonigi tiun ĉi Rezolucion kaj komuniki ĝin al U. N., U. N. E. S. C. O. kaj aliaj internaciaj institucioj, kiel ankaŭ al la Ŝtatoj-Membroj de U. N. kaj U. N. E. S. C. O. kun la peto pri konsidero de ĝia enhavo.

Por la 53-a Universala Kongreso de Esperanto

La Prezidantaro:

Prof. D-ro Ivo Lapenna, Direktoro B. L. M. Wensing, Direktoro E. Carlen, S-ro G. Becker, Prof. D-ro M. Sancho Izquierdo

(kelkaj fundamentaj tezoj ellaboritaj surbaze de la Inaŭgura parolado de la 53-a U. K. De Esperanto – esenca parto)

Internacilingva problemo

La lingva situacio en la mondo kaj la evolutendencoj kiujn ĝi entenas, unuflanke, la aktuala pozicio de la Internacia lingvo kaj ĝiaj perspektivoj por la estonto aliflanke, postulas klaran difinon de la rolo de la Esperanto-organizaĵoj kaj de la laborprincipoj de aliaj gvidaj instancoj.

1. Kiel ĉiuj seriozaj observantoj antaŭvidis jam antaŭ multaj jaroj, la lingva problemo en la mondo devis necese komplikiĝi pro la antagonismo inter la kreskantaj bezonoj de komunikado kaj la lingvodiverseco, kiu obstaklas la kontentigon de la bezonoj. Tio kondukis al la nuna absurde neracia stato, karakterizita de tensioj kaj diversformaj prilingvaj luktoj sur internacia kaj nacia niveloj. En ĉiuj siaj aspektoj la lingvo-problemo konstante akriĝas kaj tial ĉiam pli impete postulas radikalajn solvon.

2. Science analizi sociajn fenomenojn, inkluzive la pritraktatan, signifas rigardi ilin ne statike, sed dinamike; la dinamismo sur la lingva kampo klare indikas, ke la evoluprocezo direktiĝos pli aŭ malpli frue, sed tute certe al la solvo por kiu ni pledas, ĉar tiu solvo prezentiĝas kiel sintezo de la konfliktaj interesoj de naciismo kaj internaciismo, de la firma volo de la popoloj kaj etnaj grupoj konservi siajn respektivajn lingvojn kaj siajn identecojn, unuflanke, kaj la postulatoj de mondvasta komunikado sur ĉiuj niveloj aliflanke.

3. La ekzistado mem de la Esperanto-organizaĵoj, kaj entute la laboro por la Internacia lingvo en kia ajn formo, havas sencon nur se la du supraj premisoj estas ĝustaj. Por mi la solvo de la lingvoproblemo per Esperanto, kun ĉiuj pozitivaj kromefikoj, estas afero ne de espero aŭ de naiva fido, sed de firma konvinko bazita sur objektiva analizo de faktoj. Foresto de tia konvinko estas fonto de duboj kaj ne malofte eĉ de defetismo.

4. Por rapidigi la solvon necesas ke la rimedo estu kiel eble plej ellaborita, maksimume perfekta, tiel ke en ĉiu momento ĝi plene taŭgu por la samtempaj bezonoj de internacia komunikado en ĉiuj sferoj de la vivo. Tio signifas, ke necesas daŭre evoluigadi la lingvon, praktike ĝin uzadi, riĉigadi ĝin per nova kutura enhavo, sed samtempe konservi ĝian absolutan unuecon. Tial, la plej rigora observado de la decidoj kaj rekomendoj de la Akademio estas antaŭkondiĉo por ĉio ajn sukcesa laboro por la Internacia Lingvo.

Rolo de U. E. A.

5. En 60 jaro de sia ekzistado U. E. A. evoluis al forta internacia asocio, apartenanta tutcerte al la cento de la plej gravaj el inter ĉ. 3000 nun ekzistantaj en la mondo. Tial la asko de ĉiuj personoj parolantaj la lingvon estas fortikigi U. E. A. Ĝis maksimumo, por ke ĝi povu kiel eble plej efike plenumi sian rolon. Kreado aŭ apogado de paralelaj organizaĵoj aŭ instancoj kun esence samaj idealoj, sed sen realecaj perspektivoj, sen la bezonataj homaj fortoj, materiaj rimedoj, reprezenta karaktero kaj adekvata prestiĝo, disrompas la fortojn, kreas konfuzon kaj, en la lasta linio, malutilas al la afero mem de la Internacia lingvo.

6. En sia nuna organiza formo UEA estas pli ol ampleksa por ebligi al ĉiu Esperanto-organizaĵo kaj al ĉiu serioza aganto por la Internacia lingvo esprimiĝi kaj efike kunlabori.

7. UEA kiel tia estas politike neŭtrala, sed tio neniel implikas, ke ĝiaj membroj estus an kiu ajn senco senigitaj de sia rajto havi proprajn politikajn, filozofiajn, religiajn aŭ aliajn konvinkojn. UEA estas ??? laŭ sia Statuto povas esti, neŭtrala koncerne kiun ajn aspekton de la lingva problemo, inkluzive la politikan, aŭ rilate kiun ajn formon de diskriminacio kaj persekutojn kontraŭ la Internacia lingvo aŭ la Esperanto-organizaĵoj.

8. UEA estas nek ŝtato, nek federacio aŭ konfederacio de ŝtatoj. Tial, apliki al ĝi, aŭ al la asocioj el kiuj ĝi konsistas, la ideon de suvereneco, aŭ kiun ajn alian principon de ŝtata organizo estas esence erara kaj misgvida. UEA estas kultura organizaĵo libervole formita por progresigi la celojn formulitajn en la Ŝtatuto, kaj ĝi povas esti komparata nur al similaj kulturaj, senprofitaj privataj asocioj.

9. La finaj celoj kaj la aktualaj taskoj de UEA estas difinitaj en la Statuto, Regularo kaj Laborplano. Ĝiaj nunaj agadoj konsistas el kvin ĉefaj grupoj: I/ disvastige de la lingvo per dokumentado kaj informado, II/ kontribuo al kultura riĉigo de la lingvo, III/ instruado, IV/ kreo kaj evoluigo de praktikaj servoj, V/ eksteraj rilatoj. Konservi kaj evoluigi la nunajn agadojn, krei novajn en la kvin ĉefaj branĉoj, signifas progresigadi la lingvon.

10. Pro la tuto karaktero de UEA, kaj por de ĝi povu efike plenumi siajn taskojn, ĉiuj ĝiaj partoj, ĉiuj instancoj kaj funkciuloj devas esti rigardataj kiel same gravaj por la progresigo de la tuto. Tio signifas, ke al profesiaj laborantoj en la Esperanto-organizaĵoj ne estas aplikeblaj la normo kutime aplikataj al la oficistoj aŭ laboristoj de industriaj kaj komercaj entreprenoj.

11. La Statuto kaj Regularoj klare difinas la kompetentecojn de diversaj organoj kaj la manieron, laŭ kiu estas farataj la decidoj. Tiu demokrata maŝinaro ebligas ĝisfundajn diskutojn en la kompetentaj organoj pri ĉiuj proponoj kaj aliaj demandoj, sed ĝi ankaŭ postulas konsciencan plenumon de la faritaj decidoj. Malatento de tiu principo facile kondukas al burokratismo aŭ al malkonkordoj.

12. Membreco en la Komitato, Estraro aŭ aliaj organoj ne estas ia honora ofico, sed labora funkcio. Neniu devigas kiun ajn akcepti membrecon en iu organo, sed se oni akceptas iun funkcion aŭ taskon, oni samtempe akceptas moralan devon precize plenumi ĝin.

13. La C. O. etas la teknika-administra bazo de la tuta laboro. Se ĝi ne funkcias glate, ĉiuj aliaj agadoj devas lami.

Nia respondeco

14. La laboro por la Internacia Lingvo estas nek simpla, nek facila. Ĝi postulas de ĉiuj libervolan disponigon de tempo kaj energio. De la karaktero de ilia laboro grandparte dependas ne nur la atingoj aŭ malsukcesoj, sed ankaŭ la pozitiva, indiferenta aŭ negativa imago pri Esperanto en la publika opinio. Tio eksplikas kial en kelkaj regionoj aŭ medioj la Esperanto-organizaĵoj estas respektataj kaj la agado por la Internacia Lingvo apogata aŭ sekvata kun simpatio, dum en aliaj ili estas bagateligitaj aŭ eĉ primokataj. Malfeliĉe, ĉiam troviĝis ankaŭ individuoj, kiuj pro kompleksaj psikologiaj kaŭzoj elviviĝadis en detruado de tio, kio jam estis pene konstruita. Preskaŭ senescepte la plej aktivaj kaj sukcesaj laborantoj fariĝis viktimoj de sengustaj atakoj . . . Sen definitiva sanigo de tiu bedaŭrinda stato ne estas eble atendi multe pli grandajn sukcesojn. La homo estas nia plej granda valoro. Necesas multe pli da respekto kaj por li kaj por lia laboro.

15. La supraj tezoj, kvankam abstrakte formulitaj, estas bazitaj sur multjaraj tre konkretaj personaj spertoj, kompletigitaj per studo de historiaj eventoj en la Esperanto-Movado antaŭ 1928. La celo estis nek laŭdi, nek riproĉi, sed indiki la irotan vojon, kies direkto altrudiĝas per si mem: flegi kaj fortikigi ĉion pozitivan, senkomplete liberiĝi de ĉiuj negativaj aspektoj. Ne estas tempo por prokrasti aŭ rezignacie atendi. Necesas agi tuj kaj ĝisfunde, ĉar la cirkonstancoj en la mondo rapide maturiĝas por la solvo de la lingva problemo kaj paralele kreskas la ŝancoj por ĝeneraliĝo de la uzo de Esperanto. De UEA, de ĉiuj organizaĵoj apartenantaj al ĝi, de ĉiuj unuopuloj dependas, ĉu ni scios ekspluati tiun ĉi unikan okazon, aŭ ni permesos, ke ĝi preterpasu nin.

[illegible]

"ĈIO, KIO KUNIGAS HOMOJN, ESTAS BONA,
ĈIO KIO DISIGAS ILIN, ESTAS MALBONA"

(Lev Nikolajevič Tolstoj al Romain Rollan en oktobro 1887)

[illegible]

54-a Universala Kongresoo en Helsinki 26. 7. - 2. 8. 1969

Ni atentigas interesulojn, kiuj emas viziti la kongreson, ke ĈSEK ne povas peri aliĝon kaj pagon de kongreskotizoj, eventuale aliajn restadkostojn por la 54-a Universala Kongreso en Helsinki. Laŭ niaj ĝisnunaj informoj restas nur jenaj eblecoj:

- 1/ Havi en okcidentaj landoj amikon, kiu povus (kontraŭ difinita rekompenco!!) pagi kotizon (70,-- resp. 50,-- ned. guld. por MA de UEA) kaj sendi al vi personan inviton al senpaga restado en Helsinki.
- 2/ Peti ĝustatempe (verŝajne tuj post la Nova jaro) ĉe koncerna filio de la Ŝtata Banko necesajn valutojn por la vojaĝo kiel privata turisto.
- 3/ Uzi la servojn de vojaĝoficejo kiel privata turisto.

Noto: Ni nepre ne rekomndas almozpeti sen bonaj personaj rilatoj!

[illegible]

Kiel agi kaj kiel ne . . .

Se ni volas enkonduki Esperanton en la ĉiutagan praktikan vivon – kiu ege bezonas ian facilan kaj klaran helplingvan sistemon – ni devas plejble rapide ŝanĝi la metodojn de nia informado.

Ni konvinku pri la utilo kaj neceso de Esperanto niajn nuntempajn sciencistojn, niajn intelektulojn, niajn gvidantojn en la publika instruado, niajn estrarojn de internaciaj entreprenoj kaj ni instigu niajn elstarajn – bedaŭrinde tre malmultajn – sciencajn aŭ alikampe eminentajn esperantistojn, ke ili aktive kunlaboru ĉu en la kompilado de modernaj fakaj terminaroj ĉu en la verkado de altnivelaj sciencaj libroj kaj fakstudaĵoj.

Per la kantado de la himno, la blinda adorado de la Majstro, per la publikigo de poemaroj, naciaj aŭ internaciaj fuŝbultenoj kaj organoj, per verdaj steloj kaj mi aliaj "verdaĵoj" ni atingis fakte nenion dum okdek jaroj. Se ni volas savi la lingvon de malrapida, sed certa perejo, ni ŝangu niajn metodojn kaj ni faru el Esperanto taŭgan instrumenton por ĉiuj modernaj internaciaj kontaktoj sur ĉiuj praktikaj terenoj de la nuna vivo.

(E. L. M. Wensing, Direktoro de E. K. I. En "Esperanto-Gazeto N-ro 21/III/6

JAK SE BUDEME ORGANIZOVAT ?

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Stručný přehled výsledků ankety Sekce mládeže ČSEV ze dne 18/4/68

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

1. Ze 120 obeslaných EK odpovědělo k datu uzávěrky ankety (30/6) 28 EK, z toho 3 EK ze Slovenska (na Slovensku je registrováno 24EK). Členská základna uvedených 28EK představuje 1 007 členů z celkového počtu evidovaných 3 441, tzn., že výsledek ankety lze považovat za průzkum mezi cca 1/3 členské zkladny.
 - a) Vznik samostatného esperantského svazu podporuje (požaduje) všech 28 EK.
 - b) Částka členského příspěvku je velmi různá; pro kategorizaci se vyslovilo 8 EK, 7 EK navrhuje Kčs 20,--, 4 EK navrhuje Kčs 25,-- a 2 EK navrhuje Kčs 30,--.
 - c) Velmi se různí názor na to, co by měl členský příspěvek obsahovat.
 - d) Pro hromadné platby prostřednictvím EK se vyslovilo 14 EK; platit Svazu přímo složenkou navrhuje 7 EK, nevyjádřilo se 7 EK.
2. Pro federativní uspořádání esperantského hnutí v Československu se vyjádřilo 10 EK. Z odpovědí však vyplývá, že mnohé EK nemají jasnou představu o tomto problému. Pro celostátní organizaci mluví 14 EK, ale ani tato kategorie podstatné věci nerozumí. Názor nevyslovil 1 EK, slovenské EK (3) jsou pro federaci.
3. Podzim 1968 je všeobecným požadavkem termínu konání celostátní konference esperantistů. Jako místo uvádí 23 EK město Brno, ostatní Olomouc, Gottwaldov, Prahu a j. Pro účast pouze volených delegátů je 8 EK, 6 EK žádá účast všech zájemců, 14 EK zůstalo bez vlastního stanoviska.
4. S navrženým volebním klíčem vyslovila souhlas převážná většina (22 EK). Ostatní navrhuje malé úpravy.
5. Některé EK navrhuje své čelné funkcionáře, jiné rozhodnou, až bude věc "aktuální".
6. Za zdroje příjmů navrhuje některé EK celou řadu možností. Jsou k dispozici na požádání. Stejně tak o možnostech finančního a materiálního zabezpečení mluví některé EK velmi podrobně.
7. Za zdroje pro financování časopisu považuje 8 EK předplatné. Ostatní (20 EK) se nevyjádřily.
8. Pro celostátní časopis hlasuje 25 EK, 2 EK navrhuje časopisy národní, 1 EK se nevyjádřil; měsíčník navrhuje 21 EK, 2 EK doporučují časopis vycházející 10x ročně a 5 EK má jiné návrhy. Názvů je několik variant: Esperantista (3), Čechoslovaka Esperantisto (8), Progreso (4), Esperantista Revuo (2) a j.
9. Jmenovitě návrhy na obsazení funkcí v celostátních orgánech poslalo 11 EK, ostatní EK se nevyjádřily.
10. Vztahy k dosavadním zřizovatelům EK jsou hodnoceny jako: dobré (18 EK), výborné (1 EK), špatné (1 EK), nevyjádřilo se 10 EK.

Poznámka:

Zpracovatelé ankety doporučují využít výsledků této ankety při posuzování a zpracování návrhů dalšího rozvoje esperantského hnutí v Československu, zejména při řešení organizačních a edičních záležitostí. V době po uzávěrce a zpracování ankety došly odpovědi ještě 2 EK.

Esperanto do služeb československého
skautingu
(provolání Junáka)

Při výchovném odboru Junáka byla utvořena esperantská skupina, která si vzala za úkol šířit myšlenku esperanta v řadách junácké mládeže s prostřednictvím esperanta navázat styky se skauty v zahraničí. Prostřednictvím této esperantské skupiny bude možno organizovat v junáckých oddílech a střediscích kursy esperanta a vytvářet junácké esperantské kroužky. Junáci – esperantisté budou moci prakticky využít esperanta na mezinárodních skautských Jamboree.

Esperantská skupina chce zavést v časopise Junák kurs esperanta a pravidelně uveřejňovat esperantskou hlídku. V příštím roce bude svolán junácký esperantský sraz a počítá se také s uspořádáním junáckého esperantského tábora.

Esperantská skupina obnovila činnost národní sekce Skautské esperantské ligy a jejím prostřednictvím naváže kontakty se skauty-esperantisty v zahraničí, t.j. vzájemnou korespondenci, výměnné akce, přátelská setkání apod.

Při šíření esperantské myšlenky mezi junáky počítá Esperantská skupina výchovného odboru Junáka s pomocí stávajících esperantských kroužků v jednotlivých místech.

Junáci a skautky – esperantisté a všichni, kdož máte zájem o esperanto a chcete se stát členy národní sekce Skautské esperantské ligy, zašlete své přihlášky na adresu:

Esperantská skupina výchovného odboru Junáka, Praha 3 – Vinohrady, Čapajevovo náměstí č. 6.

(K přihlášce uveďte své jméno, data narození, zaměstnání a plnou adresu).

- x - x - x - x - x - x - x - x - x - x -

RECENZO

Ján K á d o š: MOHAJRA PLEJDO

/Grotasko en 2 aktoj. El la slovaka tradukia Eduard.V.Tvarožek, redaktis L.Kisa/

Jen aperis en Esperanta traduko la sukcesa teatraĵo de Ján Kákoš, kiu ricevis premiojn en konkursoj hejmlandaj kaj internaciaj kaj stingis jam tradukojn en naŭ lingvoj.

La aŭtoro en spirita kaj skua tragedia konfrontado de malsamkarakteraj edzo kaj edzino prezentas al ni kunvivon en tridekjara geedzeco de du homoj sufokataj de malamo, malrespekto, malkompreno. Li, senprospera advokato, sadisma despotoj ŝi, taneta, mildanima, submetiĝema sklavino, suferanta virino.

Per rafinita kontrapunkto de animaj maloj en straĉaj dialogoj disvolviĝas antaŭ ni tragedia disfalo de homeco, diskaŭterisata de egoismo, krueleco, stulta maltoleramo kaj despota regamo. La tastraĵo, nomata de aŭtoro grotesko, estas verdire aktuala kaj averkanta kurba spegulo ne nur de unu homa paro, sed eĉ de homa socio.

La traduko de E. V. Tvarožek estas glata kaj bona. Tamen antaŭ prezento sur la scenejo oni korektu plurajn prezerarojn kaj tri-kvar lingvajn malkorektaĵojn. Ekzemple oni anstataŭigu neĝustajn aŭ arkaikajn p i a n i n o (p. 3), s a k e o (p. 48), v i p e r o (p. 56,57) per respektivaj p i a n o, j a k o, v i p u r o.

La 61-paĝa libreto estas rotaprinte multobligita ĉe DILIA, Bratislava en junio 1968. Prezo ne indikita.

Jiří Kořínek

U p o z o r n ě n í

Prosíme čtenáře a předplatitele Zpráv ČSEV, aby z hlediska neregulérnosti při jejich vycházení, považovali toto a nejbližší letošní čísla STARTO za určitou kompenzaci. S vydáváním našeho časopisu jsou ovšem spojeny určité náklady, k jejichž úhradě nemáme prozatím dostatek prostředků. Budeme proto s díky kvitovat dobrovolné dary na tiskový fond, jež lze poukázat složenkou in blanco na účet: 219 026 11-3001-8 St. Spořitelna Praha 1

xx
xxxxxx

Ni akceptas senpage adresojn de ĉiuj eksterlandaj esperantistoj, kiuj emas korespondi kun ĉeĥoslovakaj samideanoj. Enlandaj interesantoj sendu kun via anoncento, en kiu indiku vian aĝon, profesion ks. Ankaŭ 5-kronan kotizon (en poŝtmarkoj) al la adreso de redakcio. Oni estas petataj laŭeble represi tiun ĉi informon.

XX
xxxxxx

PODZIMNÍ KURSY ESPERANTA pro začátečníky i pokročilé organizuje Klub esperantistů v Praze, Řeznická 17, Praha 1. Zájemci, hlase se každé pondělí na schůzích Klubu mezi 19 – 21 hod.

XX
xxxxxx

B l a h o p ř e j e m e a držíme palce redakci obnoveného Esperantisto Slovaka, do jehož čtvrtého čísla jsme nahlédli v těchto dnech.

XX
xxxxxx

V Ý Z V A ! ! ! Aby se náš časopis mohl stát pojítkem, tribunou a rádcem, k tomu potřebuje nezbytně Vaši pomoc. Žádáme proto všechny, kdo mají zájem o pravidelnou a trvalou

spolupráci, aby nám pomohli vytvořit síť stálých dopisovatelů v krajích a okresech. Odborným sekcím rádi otiskneme aktuální informace. Všechny konstruktivní a seriózní příspěvky pomohou zpestřit obsah časopisu a jsou proto vítány. Zasílejte nám své dopisy. Pište o své práci !!!

xx

Nabídka esperantských pomůcek

- informační brožura Oldřicha Kníchal "Co nevíte o esperantu" formát A5, 50 stran, Kčs 4,--
- plakát pro E-kursy, formát A3, dvoubarevný, kus Kčs 0,50, nejmenší odběr 20 kusů.
- propagační turistická ilustrovaná publikace v esperantu " Invito al Ĉeĥoslovakio ", 100 stran, formát A5, cena Kčs 13,--
- separát časopisu PACO "Francouzští impresionisté v Národní galerii v Praze", 10 stran, 8 reprodukcí, cena Kčs 3,--
- diplomy pro absolventy E-kursů, formát A4, cena za ks Kčs 0,25.
- vkusné barevné plakáty a prospekty vydané u příležitosti "TMP Plzeň", vhodný výstavní a propagační materiál, pro esperantské kroužky zdarma

xx

MIMOŘÁDNÁ PŘÍLEŽITOST

Zájemce o odběr STARTA upozorňujeme, že tento časopis zasíláme automaticky všem předplatitelům "Zpráv ČSEV". Novým předplatitelům zašleme i kompletní ročník 1967 za nezvýšenou částku Kčs 16,--. Složenku k úhradě předplatného zašleme na požádání.

.....
STARTO - informační list českých esperantistů
Vydává Přípravný výbor ČES – Osvětový ústav v Praze. Řídí redakční rada: Jaroslav Mařík, ing. František Sviták, Ivo Železný, Mikuláš Nevan. Grafická úprava titulní strany Jan Nevan. Odpovědný redaktor Oldřich Kníchal.
Adresa redakce a administrace: Blanická 4, Praha 2 (Osvětový ústav – ČSEV).

BELETRA PAĜO

Marie Kudeříková

FRAGMENTOJ DE L'VIVO

(el le lasta letero)

La 26an marto 1943

Vendredo

- o - o - o - o - o -

Hodiaŭ, la 26an marto 1943 je la sesa kaj duono vespere, du tagojn post la ĝisvivo de 22-a naskiĝtago, mi lastfoje elspiros. Kaj tamen ĝis la lasta momento. Vivi kaj kredi. Ĉiam mi havis kuraĝon por vivi, mi ne pordas ĝin ankaŭ vid-al-vide al tio, kio en homa paralo nomiĝas morto.

Mi volus preni je mi vian tutan ĉagrecon, doloron. Mi sentas forton porti ilin por vi, - opiron – forporti ilin kiu mi. Mi petaa, petaa, havu ĝin ankaŭ, ne sufaru, ne ploru. Mi amas vin, mi estimas vin. Ĉiam alkreskis flugiloj al mi, kiam mi legis viajn vortojn. Vi faris ĉion, kio estas nur abla en homaj kaj amantaj povoj. Nenion al vi riproĉu, ĉion mi scias, ĉion mi sentas, ĉion mi legas en viaj koroj.

- o - o - o - o - o -

Mi ne timas la estonton. Eĉ kiam mi peketis kaj faris maljustaĵon, ĉiam mi sentis instigon al bono, nobleco, homeco. Mia tuta vivo estis belega. Arda, kredanta, batalanta kaj venkauta. Vi estis ĝis beno. Vi, mia panjo – ŝafeto, mia patro, mia fratino kaj Joĉjeto, mia avinjo kaj onjo. Vi ĉiuj, kiuj mi amis, kaj kiujn mi ŝatis. Amataj homoj, kara vivo kaj mondo.

Mi surgenuiĝas antaŭ vin, vi, la plej kara de mia vivo, mi petas vianamon kaj pardonon. Mi petas pardonon por ĉio kaj ĉiujn, kiujn mi iam vundis. Serĉante homon – idealon, mi ofte erarigis, nur en la koro restis la kredo kaj en la okuloj sopiro. Mi kisas viajn manojn kaj dankas el tuta mia koro, el tuta mia animo, en la plej grava monanto de mia vivo. Mi ne survarĉas ilin per larmoj, ne, ni surkovras ilin per rdatoj de amo, de danko kaj interpaciĝo kaj mi petan ankaŭ pri rideto. Kison sur la lipojn al vi, panjo kaj paĉjo, al vi, miaj amataj knabineto kaj stulo, al vi, miaj avinjo kaj onklineto. Ĝojigu vin, amu vin. Salutu. Mi salutas kaj deziras al ĉiuj profunda kaj sincere homan feliĉan.

- o - o - o - o - o -

Ni detruis la muron, kiu stariĝis inter nin, kaj ni staras vizaĝ-al-vizaĝe, mano en mano, koro en koro, menso en menso. Ne iradu, mi petas, funebri al la tomto de mia memoro. Sur ĝi elkrasku ĉiam nur ĝojo kaj rideto, konsolo. Mi petas, ke ĝi malamigu la valon al la vivo, sed plifortigu kaj kuraĝigu ĝin.

Jus alvenis la pastro. Ni interparolis de koro al koro, kiel homo al homo. Mi priesploris denove en la plej grava momento ĉion, kie formas min mem, kaj trovis ĝin vera. Ne timu pri mi. La ideo de mia justeco estas pura kaj majesta, ĝi sukcesos, ĉar alportos bonon al la homoj. Ne ploru, ne malasperu, sed vivu, amu vin kaj ĝojiĝu. Tiom da fojoj mi ripetis la vortojn de amo, ke sonus obtuze, ne la graveco de la momento ne donis la plej altan rajtigon al mi.

- o - o - o - o - o -

Mi jam plurfoje skribis al vi, ke la homoj ĉirkaŭ mi eble sentis, ke mi volas kaj deziras nur la bonon, ili repagis per la samo. En la silento de la monatoj mi multe pensadis, multe rememoradis. Iam ŝajnis al mi, ke estas neviŝe bedaŭri. Hodiaŭ mi humilo, arde bedaŭras ĉion, per kio mi iu ajn vuodin. Mi bedaŭras ĉion, malbona kaj erara, mi ĝojas pro la bona.

Ĉu vi rememoras mian abiturientan ekzamenon? Vi memoras, ke mi neniam timis kaj neniam senti teruron pro ekzameno, en neniuj vivsituaĵoj? Timo, tremo, timamo, angoro ĉiam forfluis en la decida momento, en kiu restis jen nur firmeco, decidemo kaj rekta videmo. Simile estas eĉ hodiaŭ, kreu ĝin. Mi ja batalis kaj silentigis sovaĝan maltrankvilon de necerteco, de plendo, doloro kaj sopiro . . . (elstrekito de la censuro) . . . al la memoro mi postlasas peceton de tiu ĉi sistemo.

Ĉio ĉesis, eksilentis, proksimiĝas nur tiu decida momento. Ĉu vi estas hejme? Ĉu vi revenas el la vinbereco, el la ĝardeneto, el la abelejo? Mi estas kun vi, ĉu vi sentas? Mi volus meti miajn manojn kiel ŝildon sur viajn korojn por mildigi la baton, kiun kaŭzos al vi mia sciigo. Mi esos tiel ĉiam kun vi, mi ne forlasos vin.

Mi skribas la tutan posttagmezon. Mi devas interrompadi pro la pritrakto de la lastaj formalajoj.

Neniel kompatu min, ne ploru. Mi scias, ke vi surpronus tion volonte anstataŭ mi, sed ne, mi havas forton por porti mian sorton, mian vivon, kiuj estis ankaŭ mia verko. Tio estas nur necesaj, neeviteblaj kaŭzoj.

Ne alvenis ankoraŭ al mi via bondeziro al mia naskiĝtago, sed mi scias, unu kio amo vi remamoras, kion vi al mi kaj al vi mem deziris. Ĉion mi scias. La memoraĵojn je mi lokigu tien, kie mi povos aŭdi la pulsbaton de la vivo. De kio mi rigardos viajn paŝojn por atentigi, averti, gvidi. De kie mi povos ĝoji kun vi, vin konsoli, kuraĝigi.

La pastro ankoraŭ venis por ekrigardi.

Mi amas, mi foriras kun kredo, kun forma kredo.

Via amanta filino

Marie Kudeříková

Saluton al ĉiuj. Pardonon. Dankon. Amon. Mi estas kun vi. Dankesprimojn kaj amon al vi.
M. K.

Mi foriras sen timo.

La harojn mi mem plektis. Mi sendis per ili sciigon kaj kison. Ili estos alpakitaj al miaj aĵoj, kiuj postulu.

- o - o - o - o - o -

Marie K u d e ř í k o v á (1921-1943) estis junulara funkciulino en Brno, arestita de nazioj en 1942. Kiam ŝi komencis en la Breslaŭa malliberejo skribi siajn leterojn kaj sekretajn rimarkojn, al kiuj ŝi mem donis la titolon "Fragmentoj da l'vivo kaj pensado", apenaŭ ŝi pensis, ke tiuj ĉi intimaj skribaĵoj estos foje aperigitaj libroforme kaj alparolos milionojn da legantoj en Ĉeĥoslovakio kaj ankaŭ malantaŭ la limoj de nia patrolando kiel valora kaj premanta atestaĵo.

Ĉi-supre publikigitaj partoj de la lasta letero de M.K. estas el la unua traduko esperanta, kiun pretigis la anoj de la E-rondeto ĉe ZK ROH Svit Gottwaldov kunlabore kun d-ro J. Černý. La teksto estas en la manuskripto.